

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ Κ. ΑΝΤ. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΥΡΟΥ

(Πρωτοχρονιάτικο)

— Κάποια ψυχή θάχη αύριο γενναίο μποναμά, ειπε ή Φωφό και λοξοκοίταζε με προκλητικό χαμόγελο τή Ζηνοβία.

— Δέ βαρείεσαι, καϊμμένη, ειπε ή Ζηνοβία, γενναίο μποναμά περιμένει απ' αυτό τόν εξηναταβελόνή! Δέ θημάσαι τόν παληκοδόνο που μου έφερε τά Χριστούγεννα, και ήθελε καλά και σώνει, νά μιάς τόν παραστή για κάτι εξαιρετικό; σιγά, σιγά θά μιάς έλεγε πώς εινε από τόν κήτο τής 'Εδέμ!

— 'Αλήθεια, μορξέ τόν άριλότιμο. Άκουξ έκει δθρο ένα κωδονι, από έρωτευμένον! Φταιξ όμως και σύ, μορη Ζηνοβία, που τόν έχεις μη στάξη και μη βρέξη. Τι νά σου κάμο. 'Ας μ' άφηγε έμένα τούτη ή μάνα μου νά τόν φέρο γύρο και σου έλεγα εγώ. 'Αν δέν τόν έκανα νά χορεύη στο ταφι σά σχαντζόχοιρο νά μη με λέγανε Φωφό, νά με λέγανε Φαμέ.

— Σκαμιάς γλωσσού, σκαμιάς κοτασμπόλες, λησθόνετε πώς σ' αυτόν τόν βρωμότοπο κ' οι τοίχοι έχουν αυτιά; Ειπε ή κυρία Δήμητρα, σηκώνοντας τά μάτια της από ένα μικρό χειρόγραφο, που φαινόταν νά μελετά ή άπορημένη.

Και γυρίζοντας στη Ζηνοβία, με άλλον τόνο φωνής έπρόσθεσε:

— Άκου δού παιδί μου' ώραιος εινε, πολύ ώραιος φαίνεται πώς εινε γραμμένος από μιά σοφή. Μόνο μιά λέξη δέν πολυμαρξόσε, εδθ που λέξ 'δταν επιβλητικός και γαυρός εισόχρεαι εις τόν σχολείον ενιβάλλεις τόν θανμασμόν και την εσλάβειαν'. Αυτό τόν γαυρός δέν μ' άρέσει και νά με συγχωρήξ' δέ μοροσμε νά βρούμε μιάν άλλη λέξη:

— Γιατι δέ σάς άρέσει, κυρία Δήμητρα; ρώτησε ή Ζηνοβία άφίνοντας τή Φωφό νά φλυαή.

— Νά, πώς νά σου πώ! ήμεις στον τόπο μου λέμε γαυρός κأتي μικρές σαρδελίτσες που πάνε έναν παρή ήμια. 'Ετσι νά ποιμε και τόν έφορο του παρθεναγωγείου. Κατάλαβε; Ζηνοβία μου; 'Εού θά βρηξ μιάν άλλη λέξη.

— Μά άλλο τόν ένα, άλλο τόν άλλο, κυρία Δήμητρα. Μ' όλα ταυτα δώσσε μου εδθ.

Και παίρνοντας τόν χειρόγραφο, ύστερα από λίγη σκέψη, έορβισε τόν «γαυρός» και έγραψε «ύψαυρη».

— 'Α μάλιστα! ειπε ή κυρία Δήμητρα, ξανα παίρνοντας νά μελετήσ τόν χειρόγραφο, αυτό ειν εζογο, θείο εινε, ύψαυ-ρη» και τι θά πη. Ζηνοβία μου, αυτό:

— Νά, πώς νά σάς πώ; με ψηλά τόν κεφάλι καμωστος, κأتي τέτοιο.

— Ωραιά!

— 'Ως τόσο ή Φωφό δέν έκανε νά θυρηβή. — 'Οχι, μορη, μιν τάλλάξεις; γαυρός, γαυρός, γαυρός. Εγώ ετσι θά τόν λέω τώρα ό κέρως Γαυρός, προσκινώ, κέρως Γαυρε! Και χτυπούσε με πείσμα τόν ένα χέρι στο άλλο.

— Περιόδομο, μορη, περίοδομο, ειπε ή κυρία Δήμητρα. "Αφρη με νά τόν άποστηθίσω μιν τήχη και γίνω αύριο γέλιοτα.

— 'Ω! ώ! φώναξε ή Φωφό, τόν λέξ Περιόδομο α! νάσαι μάργυρας Ζηνοβία, τόν λέει και ή μάνα μου Περιόδομο. Κι' ύστερα κάνει πώς θυμώνει, όταν ήμετ τόν λέμε ετσι.

— Μπά πού νά βγάλιξ τή φάρανα δαμονισμένη' δέν ήποφέρσαι! Διאלώ τή συνεδρίασι, όριστε, φέρτε νά κήρωμε τή βασιλόπτη, ειπε ή κυρία Δήμητρα, και χτύπησε με θυμό ένα κουνουνάκι, ένφ κάποιο κρυφό χαμόγελο στα ζερωμένα χείλη της έπρόδινε πώς ό θυμός της ήταν προσωπιμένη. ***

Η κοινβέντα αυτή—ή (άν προτιμάτε) ή συνεδρίασις—γινόταν την παραμονή της πρωτοχρονιάς νύχτα βαθιά, μέσα στο ζεστό και καλοβαλμένο γραφείο του παρθεναγωγείου της 'Ελληνικής κοινότητας, σε μιά μακρονή κοινόπολι της 'Ανατολής, τόν καιρό που είχαμε άζομα κοινότητες και σχολεία στην 'Ανατολή.

Οι τρεις γυναίκες που συνεδρίαζανε τόσο έπίσημα και τυπικά ήταν οι τρεις δασκαλές τής κοινότητας.

Η κυρία Δήμητρα ή διευθύντρια του παρθεναγωγείου, ήταν μιά άδύνατη γρηούλα κλοκάγαθη, που μάλιστα προσπαθούσε νά κρηρή την άγαθοτήτ της μέσα σε μιά προσωπιμένη στρυφνότητα.

Κατάγονταν από τά περζοια της Πόλης, και ούτε δίπλωμα κανένα ειχε ούτε και πολλά γραμάματα ήξερε. Ειχε όμως μεγάλη πείρα τού σχολείου και τής ζωής και για τούτο κατώρθωνε με κάπως διλωματικούς τρόπους νά μνήν χρόνια στην κοινότητα, νά έχη κοινωνική θεσι καλή, και κάμπους λιθοβλεξ στη μπάνα, προσοσιμένε; για προίκα τής κόρης της και για δική της άνάταξη στα γρηάματα.

Η κυρία Δήμητρα ήταν μιά κλοκάγαθη γρηούλα...

Η κόρη της ή Φωφό, δασκάλα και αυτή στο ίδιο σχολείο τρία χρόνια τώρα προς τά τέσσερα, ήταν κοριτσι 19-20 ετών με άνίστημα λυγροό με έλευθρες κινήσεις και με τή χάρι τής ηλικίας της και τής τοαχινιάς της. Αυτή ειχε δίπλωμα από την 'Παλλάδα' αλλά στα γραμάματα ούτε ήταν ούτε και φροντίζε νά γίνη πολύ δυνατή. Μοναχοπαίδι και όρφανή από μικρή, χαιδεμένη όπως ήταν από τή μάνα της, παιδιάριξε άζομα, ίκανοποιούσε κάθε γούστο της με τή χοροΐδια και τά πειράγματα, και έδειχνε άσβεία άζομα και στη μητέρα της άν και στο βάθος τής ψυχής της έτρεμε γι' αυτήν. Η σοφή τής συντροφιάς ήταν ή τρίτη δασκάλα ή Ζηνοβία.

Αυτή ήταν νέα ως τριανταπέντε έτων, κοντογρόνη με θελκτικές χαμπύλες, με πρόσποιο ανοιχτό και καθαρό σαν πανόελνος, με μαλλιά καστανά ίσια και πλούσια, με μάτια μεγάλα καστανά, ήμερα αλλά νοθρά σαν πολύ κουρασμένα, κινήσεις όμοια νοθρές, βαρετές, με χείλη κόκκινα φρεμένα και μιά φωνή σιγαλή, γλυκειά, χαιδευτική φωνή, που μοροεε στην άοχη νάτανε προσωπιμένη, τώρα όμως τής ειχε γίνε φροική και άποτελοσος τού κριώτερο θελγυρό της.

Η Ζηνοβία ειχε δίπλωμα από τόν 'Αροάκειο και κατάγονταν από την παλιά 'Ελλάδα, όπου και ειχε ύπηρετησι άρκετά χρόνια. Ύστερα, για άγνωστη αιτία ζήτησε θεσι από τόν 'Σύλλογο, προς δώσουν τόν 'Ελληνικών γραμμάτων'. 'Ετσι και ή κοινότης αυτή τή χρονιά νά ζητήση διευθύντρια με δίπλωμα, γιατί φιλοδοξούσε νά άναγνωρίσ τόν σχολείο της, και ό σύλλογος της έστειλε για διευθύντρια.

Όταν όμως ή νέα έφθασε στην κοινόπολι και γνώρισε την κυρία Δήμητρα, κατάλαβε πώς άν της έπαυε τή διευθύνση, θά της ελλήγανε τή φιλοτιμία και θά λυποσσε κατάκαρδα την καλή έκείνη γρηούλα. 'Επρότεινε λοιπόν ή ίδια στην έφορεία νά μείνη άπλη δασκάλα και μόνον, όταν έτύχανε νά στείλουν κανένα έγγραφο στο 'Σύλλογο', ύπογράφοντας αυτή για διευθύντρια.

Η μικρή αυτή θυσία εκλάμβασε τή γρηά και την κόρη της. Εκράτησαν στο σπίτι τή Ζηνοβία, και στους τέσσερας αυτους μήνες που συντηρησθόνταν ειχαν ζήση σαν μιά οικογένεια όμονοιασμένη. Κάτι περισσότερο μάλιστα. Ειχαν συγχωρήσει οι τρεις γυναίκες, εκει στήν άπονομοσι όπου βρισκόταν, άληθινή οημμάχια άμυντική, γιατί ειχαν, ή φαντάζονταν πώς ειχαν και έναν κοινόν έχθρο πολύ έπιφορο. 'Ο έχθρος αυτός ήταν ό κήρ Πρόδομομο, δέν έξωο τι... όγλου, ό πρώτος έφορος τού Παρθεναγωγείου. Ήταν ένας άνθρωπος μεσόκοπος, κακοφτιασμένος, κοιτοπόνηρος, φιλάργγος και έρωτιάρης. Πολύ πλούσιος όμως και άρκετά ενεργητικός στην κοινότητα, ίσως από ματαιοδοξία, άλλ' αδιάφορο. Για τούτο ήταν και ίσόρθος έφορος και σγεδον πάντα αυτός ώριζε τους δύο άλλους συνεφόρους, άνθρωπους πάντα τού χερσιού του.

Εκείνη τή χρονιά ό άλλοι έφοροι ήταν ένας χονδρός παστρουματής κλονοικονήρς που δέν εκαταλάβαινε καλά τά 'Ελληνικά και ένας νέος από τά Δωδεκάνησα που ειχε έβλη στον τόπο με τή προστάσια τού κήρ Πρόδομομο, και με κεφάλια του ίδιου έκανε δουλειές, και βιάζονταν νά πλουτίξ. 'Ο Θανασάκης αυτός ήταν καλοκαμωμένος και έξυπνος και με κάποιο πολιτισμό, χωρίς όμως καμιά πρωτοβουλία μπροστά στον προστάτι του. 'Ετσι ό κήρ Πρόδομομο έμενε παντοδύναμος κριώρχος στα σχολεία και μάλιστα στο παρθεναγωγείο που προτιμούσε νά έπιβλέπει έντονότερα και νά εποκέπτεται συχνότερα.

Ο άνθρωπος αυτός που δέν ειχε καμιάν άρετή προσπαθούσε νά άνακληρώνη τόν καθετί με την πόζα και την φενιά' μιά φενιά άπέρανη, άζαλίνονη, και τόσο ζεστοποτη, ώστε τόν θημα άλλο δέν ειχε νά κήμη, όταν την καταλάβαινε, παρά νά τόν δειξη άλγηση. Πουός όμως μοροσσε νά τόν κήμη αυτό μέσα στην πεθαοχημένη έκείνη κοινότητα! Για τούτο άλλη άμυνα δέν ειχαν τά θύματα παρά τή δυαπιστία.

Και τή δυαπιστία αυτή προσπαθόναν νά την γεννήσουν από την πρώτη τους γνωριμία στην ψυχή τής Ζηνοβιάς, ή κυρία Δήμητρα και ή Φωφό, ή κάθε μιά με τόν δίκονε της τρόπο, ή γρηά με συμφοβλές, ή κόρη με κοροΐδιες και παραστάσεις ύπερβολικές.

— Κοίταζε, κακομοίρα, έλεγε ή Φωφό, μιν τήχη και δε ξεμοναχίσησ ούτε μιά στιγμή. Κι από οσα σου λέει νά μιν πιστεύεις τίποτε, ούτε πώς τόν λέμε Πρόδομομο. Περιόδομο τόνε λένε. Κι άν σου ζητήση την «χηράν σου», όπως κάνει σε όλες, νά τόν στείλιξ στην μάνα μου, γιατί αυή εδθ μέσα εινε ή μοναχή χηρά!

— Μην άκούξ τή σου λέει αυτή ή ζουφλή, έλεγε ή κυρία Δήμητρα. Πάντα με καλόν τρόπο νά τόν έχηξ, αλλά και πάντα νά φυλιγέσαι. 'Οχι που έχεις νά πείθεις τίποτε, γιατί εδθ εσαι μωλομένη, αλλά για την κοινότητα, παιδί μου, πού εινε μικρή και κακόγλοση.

“Όσο για την κοινωνία, τη Ζηνοβία λίγο την έβλεπε, γιατί βέβαια σκοπό δεν είχε να περάσει εκεί όλη τη ζωή της, όπως οι δύο εκείνες άτυγχε γυναίκες, που άλλο όνειρο δεν είχαν παρά να βάλουν στην πάντα λίγα χρυσάκια, να διατηρήσουν την ύπλοηρή τους και να μάσουν σόφισμαρο ένα καλό παιδί, σαν το Θανάσιχη, να ποίμει. Αδθή βροζόνταν στην ήλια και στην ψυχική διάθεσι, που ζήτησε η γυναίκα μιά διεξόδο, ένα σταθμό στη ζωή της.

Τό δασκάλια τό είχε πια βραβείη και αντίοζήαζε στη σκέψη ότι μπορούσε να γρησάει έτσι, λέγοντας πάντα τα ίδια τραγουδιόκια: «Πονηκό, πονηκό, γιατί τρέπτε κακοί τα γλυκά μου, και άκούοντες πάντα τον ίδιο τίτλο «δασκονίς». Πεποθήθη είχε στην όμορφιά της, στην ξεπυνάδα της, στην πέτρα της. Και άφορασιμένη να μη ριζοκονδυνέσθι τίποτε περισσότερο από τα χαμόγελα, τα γλυκόλογα, τους γλυκούς της τρώτους, δεν έδίστασε να αναλήψη τό παιχνίδι, όταν εκείνος τό άρχισε. Και τό άρχισε ο άθεόφοβος από την πρώτη του συνάντησι. Μαζύ με τους χαριετισμούς και τους θαυμασμούς του για τη νέα δασκάλια, άρχισε να λέη τό στερεότυπα και πολύ γνωστά στες δύο αρχαιοτέρες, για την περιουσία του, την οικογενειακή του άνεξαρτήσια, για τις γυνάδες που τον πολιοκοκούσαν από παντού, κορίτσια όμορφα, μικρά, πλούσια, από οικογένειες. Και δεν περιέμενε παρά τη φυσική ερώτησι της Ζηνοβίας: «Γιατί λοιπόν δεν τό άπορασιζεις, κούρη Πρόδρομη, να ζήμειτε μιά γυναίκα εύτηχη;» για να έπίσθη φερνάει πλατιά τις ιδέες του για τό γάμο, και τό όνειρο που είχε να συνδέσει τη ζωή του με μιά νέα τέτοια και τέτοια. Και λέγοντας τά προσόντα που ζητούσε από τη μέλλουσα γυναίκα του, άράδειαζε όλα τά προσόντα που είχε η νομίμη πώς είχε η νέα δασκάλια.

Τά γάτια βέβαια ήταν ζονδροκομημένα για μιά δασκάλια τραντάρα ή τραντατεντάρα. Μ' όλα ταύτα ή Ζηνοβία έκανε πώς τά ζατάπινε, γιατί την προσποίσει αυτή τη θεωρούσε σκόπημη. Ενε δ' σ' αβή την ήλια ή καλή άποκατάστασις, ή ‘Αγίλλιος πέτρα της γυναικούς. Παίρνοντες θάρρος ο κύρι Πρόδρομος κάθε μέρα και περισσότερο, και πηδόντας γρήγορα τους διαμέσους σταθμούς της έπρότεινε, ύστερα από λίγο, να πάνε μαζύ σε μιά έξοχική έπανη που είχε, να περάσουν λίγες ήμέρες εκεί, ν' άπολαύση τη φηνοπορηή όμορφιά της έξοχής, να ιδή και να έξιμηση τις πλούσιες συλλόγες που είχε από τίπτες Περιηζούς και από άχατα νομιματα του ‘Αλεξάνδρου και του ‘Ανούχου, που τόσο άφθονα βροζόνταν στην παλιά εκείνη ‘Ελληνική χώρα.

‘Η Ζηνοβία, χωρίς ν' άσνηθή όρατικά, έπρότεινε ν' αναβίλουν την ώραία αυτή έκδρομη για τό καλοκαίρι, ύστερα από τας έξετάσεις. Περιέμενε δέ τότε και τον άδερφό της τό λοχαγό, που είχε μεγάλη ήπιθυμία να δή την ‘Ανατολή, και για τούτο έόκωπε νάρθη τό καλοκαίρι να την πάη να γυρίσουν μαζύ στην ‘Αθήνα.

Με τά λόγια αυτά έπίστεινε η νέα ότι ή θα έδειλανε τον πολιοχητή ή θάκανε ένα βήμα στο σκοπό της. ‘Η Φοφώ όμως, που δεν έλειπε ποτέ αλ' αυτές τις συναντήσεις, και γνοήσε πολύ καλύτερα τον άνδρωπό της είχε: — Κύριε Πρόδρομη, χρόνια τόρα την άκούωσιν αυτήν την έπανη με τις συλλόγες της. Μά αφού έχετε τόσο ώραία και πολλάμα πράγμα, γιατί δεν στέλνετε στη Ζηνοβία ένα όμορο; Λίγα χρυσά νομιματα να τά κάμη βραχιόλι να σάς θυμάται, ή κανάνα τάπητα να τον πάρη μαζύ της στην ‘Αθήνα, να λήη πώς τον έχει από σας και να θαυμάζουν όλοι εκεί τά πλούτη σας και τη φιλοκαλία σας;

Τό χτύπημα ήταν πιτυχημένο και ο Πρόδρομος αφού μάρσσησε λίγα λόγια ότι «ν' αυτό εύκολο εινε να γίνη έργε». ‘Η Ζηνοβία κοκκίνησε στην πρότασι αυτή γιατί την έδεωφρσε ταπεινωτική για τον άναντό της και μάλλους ύστερα τη Φοφώ.

— Εσαι κοντή, άπάντησε ή κατηγορία εκείνη. Πάς για τά μεγάλα και θά γίης και τά μικρά; ένθ μορπεις να τά ξεαφαλιόσης και τό δυό ή τούλάχιστον τά μικρά, που δεν εινε και πολύ μικρά. Ξέρεις την παροιμία ότι «τό έξυπνο πουλί πάντα τά τεύσερα» α! λοιπόν τό κούτο δεν πιάνεται παρά μαθημένο.

‘Ο κινισμός αυτός ενός μικρού σχεδόν κοριτσόπου τόσο άντιπαθητικός στην πρώτη του εμφάνισι, έχηρηζόμενος μ' όλα ταύτα σαν μιά δυνατή ύποβηή στη Ζηνοβία, ύποβηή που κάθε μέρα έμπαινε και βαθύτερα στην ψυχή της.

‘Ο κοπιονόμος άνδρας κατάλαβε τη μεταβολή αυτή και διαλέξε πιά από τό έδαφος για την όριστική πάλη, που βιάζονταν να δώσει. Και τόσο καλά τό έχρησιμοποίησε τό έδαφος αυτό, ώστε σε λίγο και ή ίδια ή Φοφώ άρχισε να τυλίγεται στο δίχτυ.

‘Η ύπηρεσία του σχολείου, ένα λαδικό ντόπιο θαμνομένο από τά πλούτη και τά μεγαλεία του έφόρου, κάθε πολύ και λίγο ξεμονάχιζε τη Ζηνοβία και της έλεγε εμπιστευτικά ότι «ο άφέντης» παζάρευε νάγοροσηι ποτε τά τζωβαίικα άρχοντοζεσεμπονής μπέσας, ποτε τά στολιόμα μιάς εύρωταίας, που είχε έλθη με τον άνδρα της μεγάλον υπάλληλον στο σιδηρόδρομο της Βαγδάτης, και τόρα που ζήρεπε τά πουλεϊ για να γυρίση στον τόπο της. Και πρόσθετε τό ντόπιο λαδικό με κοιποτονηρία: «πούς ξέρει πού χωρά

καλότηχη θά τά χωρή τά στολιόμα αυτά και θά την ζηλεύουν όλοι».

Τελευταία τό λαδικό είχε φέρει την είδησι και την έλεγε μπροστά σε όλον τον κόσμο, ότι ο κ. Πρόδρομος παζάρευε ένα σοφο μαργαριτάρι που κάλυτο; Καίσοφής είχε φέρει από τους ‘Ιντες— Πέρσες, και ήταν κοντά να συμφωνήση, γιατί βιάζονταν να τά κίνη μπαζαρή την προτοχρονιά. Και δεν έλεγε ψέματα σ' αυτό: ‘Ο ψευτοαναμνημένος εκείνος άνδρωπος εύρισε μεγάλι εύχαριστήρια να παζαρεύη ό,τι πολύτιμο τζάμνε μπροστά του. Το παζάρευε ακούρηνα, άπέλευτα, σαν σούτος ‘Ανατολής, ένθνε ύπερβολικά μικρή τιμή για να μη τό δώσουν. Κι άν χαμηλά φράσά ο έμπορος έτόχωνε πονηρότερος από αυτόν και του έλεγε: «Χαλάλι σου άφέντη μου, πάρο και ής ζημιωθός» ο Πρόδρομος άφανε παραγγέλια να μη τό πουλήσουν, γιατί ήταν δικό του, και σε λίγο θά γυρίε να τό πληρώση—και δεν ζαναφαινονταν. Ούτε βέβαια και ο έμπορος τό κρατούσε άπούλητο. ‘Ετσι και τότε κοντά ένα μήνα πριν από την προτοχρονιά, ο κύρι Πρόδρομος φανερά έπαζάρευε τά μαργαριτάρια «από τους ‘Ιντες - Πέρσες», και φανερά έλεγε όσα ή ύπηρεσία του σχολείου τάχη εμπιστευτικά ξεμωστρηόταν στη Ζηνοβία και τη συντροφιά της.

Για τούτο και ή Φοφώ μιλούσε στην έπίσημη συνεδρίασι για τό «γενναίο μπαζαρή που θάπαυε αφομο μιά ψυχή».

Και ή Ζηνοβία, μόνον που φαίνονταν άπλητισμένη από τον «ξηνταβελόνη» της, στο βάθος της ψυχής της δεν ήθελε ν' άπειλήσει ότι και ή προτοχρονιά της θά περνούσε μ' ένα κωδών, όπως τά Χριστογέννηνα.

‘Η δυσπιστία έχει, καθώς φαίνεται, τά όριά της, ένθ ή φιλαργυρία και ή φεντιά δεν έχουν όρια.

‘Ο κ. Πρόδρομος...όλουν...

‘Από τον καιρό που είχε γίνει διευθύντρια ή κυρία Δημητρά, είχε καθιερωσει για την προτοχρονιάτικη έπίσημη της έφορειας, στο παφθενάγογιο, μιά μικρή τελετή.

Λίγα κοριτσάκια, τά πιο καλόφωνα και τά πιο καλόβηλα έμάθαν να κίλινδα, και συνάγουσαν ύστερα από τη λειτονηρία στην μεγάλη αίθουσα του παφθενάγογιου να τά ψάλλουν στην έφορεία.

Μέσα στα κίλινδα αυτά ή διπλωματική κυρία Δημητρά είχε παραχωρήσει, κακή ψυχρά ταριασμένη με τό ρυθμο και με τό μέλος, και άσχετες φράσεις κολλασμένες για τους έφορους και πρό πάντων για τον κ. Πρόδρομο, που πετύχωναν θαυμάσια τό σκοπό τους. ‘Υστερα από τά κίλινδα ή διευθύντρια με την κόρη της έδωναν τις εύγες τους στην έφορεία. Τά κοριτσάκια έφηναν παίνοντες τό μοναχιά τους, και οι μενάλιοι μπαίναντες στο γραφείο του παφθενάγογιου που ζορησινε και για σαλίνα, να πάρουν τά γλυκά τους και τά ποτά τους. ‘Ακολουθούσαν φυσικά εύχαριστες όμιλίες, έκφρασεις θαυμασμού και εύνομησής για τον εύργέτη και έτσι λησιμονιόνταν και κάποιες ψυχρότητες ή φιλονικίες που δεν έλειπαν ποτε στο διάστημα του περασμένου χρόνου.

‘Εφέτος, αφού ή τούχη είχε στείλι στην κοινωνία και μιά σοφή σαν την ‘Αθηνά άφραξάδα, ή κυρία Δημητρά θέλησε να δώσει μεγαλύτερη έπισημοτήτα στην τελετή. Για τούτο έβραλε τη Ζηνοβία να της γοίση ένα σύντομο λογιόδιο, να τό απαγγελιη στους έφορους. Και τό λογιόδιο αυτό βισανίζονταν ν' άποστηθήσι από τό χειρόγραφο ή καλή γερουσία.

‘Η μεγάλη ήμέρα ξημέρωσε, ή σούλα και τό σαλονάκι ήταν έτοιμα για τη μεγάλη ύποδοχη. Τά κοριτσάκια καλοντημένα στη γρημή, ‘Η δασκάλιες έφωχαν τελευταίες ματιές στες προσημοσιές, ένθ ή κυρία Δημητρά ξεγαυνημένη, κομωρημένη από τη μελέτη του λόγου, έξακολουθούσε ποτε να διαβάζη βγίνοντας τό μικρο χειρόγραφο, ποτε να απαγγέλλη τό λογιόδιο σε χαμηλά γωνιά, και ποτε να σουστάνη με ασθητότητα στη Φοφώ να μην κίνη χαμηλά άνορησι και της φράει τό ψωμί της. Οι δύο νέες πάλι, εκεί που έπιβλέπανε καί έτοιμάζαν, άλλη κομωρητά δεν είχαν παρά τό «γενναίο μπαζαρή που περηνέμανε. Λέγανε πιά τόρα φανερά τό τό περιδέραιο με τά πολύτιμα μαργαριτάρια, και τόσο είχαν πιά συνειδησι στη σκέψη αυτή, και τόσο την είχαν πιστεψή, ώστε ή Ζηνοβία σχεδόν έβλεπε κρημαμένο στον ώριπό της λαμό το περιήμο **κολλέξ**, και ή Φοφώ έζήλησε βαθείη γ' αυτό, και περισοπότερο τάβανε με τη μητέρα της που δεν την άφανε να φέρη αυτή γούτα τον Πρόδρομο για να κρημασι στον δικόνε της τον ξεραγαυόνο λαμό το πολύτιμο περιδέραιο. Μέσα στες κομωρητες και τις άσχηλίες αυτές βροζά άκούστησαν στη μαριμαρένια σάλα, και οι δασκάλιες τρέξανε στη θύρα.

— ‘Οι κύριοι έφοροι φώναζε ή διευθύντρια, «ο κύριος Γαύρος» μονομωρήσις ή Φοφώ, ένθ ή Ζηνοβία χωρίς να πη έσάφηθηκε «τό κολλέξ».

Οι έφοροι πηράνε; μπροστά ψηλός, ποζάτος και κακομάντζαλος ο Πρόδρομος, γνυμένος με ρεδιόχρα και φρεσάκι, κατά την έθιμοτητα του τόπου, πίσω ο γονδρός παστρωματζής και πιά πίσω ο ‘Θανάσιχη, καλοντημένος, συμπληρωτικός, με μάτια ειλικρινή, άλλα και σαν περιφόρος και ταπεινός—ίσως ύποχρητικά—έτοιμος να θαυμάση κάθε κί-

νοι, και να ύπακοψη σε κάθε θέληση του Προδρόμου.

Τά κορίτσια άρχισαν να ψάλλουν :

*"Άγιος Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία
Ζήτω και ή εφορεία*

και εντελείσαν :

*"Εδώ που τραγουδήσαμε
πίερα να μη παύση
κι' ο κύρι' Προδρόμος να ζήση
Μαθουσαλία και πανευδαίμονα.*

Ήρθε κ' ή σειρά της κυρίας Δήμητρας : Σερόβηξε, έκαμε λίγα βήματα μπροστά, πίσω, δεξιά, αριστερά, και ύστερα άρχισε τó λογιόδι της. Τό έλεγε ή φτωχή σάν καλή μαθήτρια τó μάθημά της, βιαστικά, με μία φωνή άτονη και ίσια, και μόνο όταν έφθασε στό περιβόητο «ψαύαχνη» θέλησε να τó τονισή κάπως περισσότερο, και έσχησε τή λυγνή φωνή της: αυτό όμως στάθηκε ή καταστροφή της : Πίσω της ή άνοιχονόμητη Φωφώς της έσφύριξε :

— Γαδρός, μάνα, Γαδρό πέστονε.

— Γαδρός στρίγγλα και θά μου φάς τó ψομί μου ! Γύρισε και τής μουρμούρισε άπειλητικά και λικνευτικά μαζί ή γρηά.

Οι έφοροι δέν κατάλαβαν τή σκηνή. Νόμισαν ότι ή κόρη εθύμισε στή μάνα της κάποια δύσκολη λέξη.

Η κ. Δήμητρα έαναγύρισε στήν εφορεία, αλλά στάθηκε αδύνατο πιά να ξαναβρή τή συνέγεια. "Έλεγε και ξανάλεγε «και ψαύαχνη», «και ψαύαχνη», ξεροκατάανε, ίδρωσε, άγωνισόσε, έτρεμε, έτοιμη ήταν να κλάψη, να λυγοθυμήσει, όταν ο χονδρός παστρουματζής, είτε γιατί τήν λυπήθηκε, είτε γιατί νόμισε ότι αυτό ήταν τó τέλος τού λόγου, χειροκρότησε: τόν άκολουθήσαν και οι άλλοι έφοροι και ή δασκάλες και τά κοριτσάκια και έτσι ή κυρία Δήμητρα βγήκε από τήν άπειλητική θέσι.

Τά κοριτσάκια άφου φίλησαν τó χέρι τού Προδρόμου και πήραν από ένα γρασίκι έφυγαν. Οι έφοροι και οι δασκάλες μπήκαν στα σαλονάκια και καθήσαν γύρω από τó βαρφοκωπιμένο με γλυκά και μεμποτίλλες τραπέζια.

ΉΖηνοβία βρόθηκε άνάμεσα από τόν Προδρόμο και τó Θανασάκι. Ήταν ώρα χειμωνιά με δύο διαμαντάκια στούς ροδοκόκκινους λουβούς τόν μικρών της αυτιών και τά μεγάλα καστανά της μάτια, τά σνηήθος νοητά σάν κουρασμένα, είχαν σήμερα άσυνήθιστη ζωηρότητα, και γριζαν χαιδευτικά σέ όλα τά πρόσωπα, για νά σταματήσουν ύστερα έρευνητικά στό σατυρόμορφο μοιτρού τού πρώτου έφορου.

Όταν ή θεριάστρα, από ώρα άναμμένη, έγέμισε τó μικρό γραφείο με άνοιξιάτικη θαλασποή, ή Ζηνοβία έβγαλε τó βελουδένιο της έπανωφόρι και τότε τó πλουσιό θελακικό της σώμα φάνηκε ντυμένο με ένα κομψότατο άγνό θαλασσί φορέμα, υπερβολικά άνοιχτό στό λαίμο, με τά μακίγια σιχατά και τρυπητά—κατά τή μόδα τού καιρού ζεκείνου—ώστε νά διαγράφονται τέλεια τά όλοστρογγύλα θεμεμένα μπράτσα της και νά λάμπη πού και πού ή λεία και άροσηρή επιδερμίδα της.

Ή γειονία της όρμιας εκείνης γυναικας μεθύσσε τόν Προδρόμο, και ή γλώσσα του έπήγαγε ορδάνι, ενώ τά μικρά κοκκινωπά μάτια περιεφέρονταν σέ όλο τó κορμί της, και τότε τότε τά τριχοφόρα του δάχτυλα έβουκαν άφορημ'ν άκολουθούν τά μάτια του.

Ο Θανασάκης από τήν άλλη μεριά σάν νέος άνατριχάσε ήδονικά στήν τυχαία επαφή της θελακικής νέας, και τά μάτια του έλαμπαν άσυναίσθητα. "Αλλά τó έμπορικό του κεφάλι δύο άλλες σκέψεις άγωνίζονταν νά δαμάσουν τά επαφροδίτια συναίσθηματά, και τής περισσότερες φορές νικούσαν. Πρώτον ή σκέψις ότι ή Φωφώς, με τές λιρούλες της πού κάθε μέρα και περιόσσαν, καθισμένη πίσω άκολουθούσε μελαγχολικά κάθε κίνησι του και δεύτερον ή παρουσία τού «άφρениκού» πού τότε τότε τού έδριχνε ματιές γεμάτες ζήλια και φόβρα, όταν τόν έβλεπε νά περιφέρει τó βλέμμα του πάνω στο κορμί τής περιπόθητης νέας.

Ο χονδρός παστρουματζής κατέβαζε άλύπητα τούς μυρωδάτους κουραμπιές, λέγοντας από καιρό σέ καιρό, χωρίς καν νά σπρώχνι τά μάτια του από τή πιταελα, έβριβε, έβριβε, έφφένδην», για νά δείχνη τάχα πώς άκολουθεί και έτιδοκιμάζει τή φλυαρία τού Προδρόμου.

Η κυρία Δήμητρα ή δυστυχημένη, καθισμένη δεξιά από τόν Προδρόμο, μάτια βασανίζονταν νά προσέξη σέ όσα γύρω της συνέβαιναν. Ο νοΐς της γεμάτος άγωνία, θυμό και «συντριβή, γύριζε βασανιστικά στήν γιάφρα πού είχε πάθη με τήν καταραμένη εκείνη προσφώνηση, και ακόμα δέν μπορούσε νά θυμηθί τι άκολουθούσε επί τέλους τó μοιραίο εκείνο «ψαύαχνη».

Ο Προδρόμος όπότσο έξακολουθούσε νά φλυαρή, ενώ τότε τότε λίγο άλλο ζέφευγε από τά ζαρωμένα χείλη του.

Άφου είτε τά συνευθεμένα του και κάτι παραπάνω από τά συνευθεμένα του τά πλοΐτη του, τά μεγάλια του, τήν καλοσύνη του κ.λ.π. βιάθηκε τέλος νά περιγράψη με κάθε λεπτομέρεια μια φανταστική πρωτοχρονιά πού είχε περάσει τάχα ποτέπότε στήν Άθήνα στό σπίτι ενός Ύπουργου, στενού του φίλου. Μίλησε για τή λαμπρότητα τού σπιτιού, για τήν έκτίμησι και τήν άγάπη πού τού είχαν δλοι, για τήν άμύθητη πολυτέλεια, για τά τεράστια ποσά πού έχασε στό μπαζαρό, χωρίς νά τού κάμουν καμιά έντύποσι. «Χίλιες και χίλιες πεντακάσιες—έλεγε—

ni froid ni chaud».

Τέλος στάθηκε στήν όμορφιά της ύπουργίνας, στή λατρεία πού τήν τριγύριζε, στά άπειρα δώρα πού της είχαν κάμει. Και παρασυσμένος ο ίδιος από τά λόγια του, χωρίς νά σκεφθί τά έπακούουθα, είπε τέλος και για τó δικό του δώρο, ένα ύπεροχο κολλιέ από χονδρά γνήσια μαργαριτάρια πού ή ύπουργίνα φορούσε καμαρωτά στό λαίμο της, και δείχνοντάς του σέ όλους έλεγε ότι τó όφείλει σ' έναν πολύτιμο φίλο τόν ουζύχτο της, έναν έξακουτό όμνενη της Άνατολής. Και τότε όλοι γυμίζαν και κούττασαν με θαυμασμό και με ζήλεια αυτόν, τόν κύριο Προδρόμο δέν ζέξω τι—όγλου.

Στό σημείο αυτό τή ιστορία ή Ζηνοβία έφερε μία γύρα τά μάτια της και κατάλαβε πώς δλοι, άν και μ' άνοιχτά τά μάτια, ήταν άποκοιμημένοι από τήν ύπνωτιστική εκείνη φλυαρία. Και τότε βάνοντας όλη τή δύναμή της για νά νικήση κάθε ύπερηφάνεια και κάθε ντροπή, και κοκκινίζοντας ως τές τριχες τόν μάλλιόν της, ρώτησε χαμηλόφωνα.

— Και ο δικός μου ο μοναμάς πού εινε ;

Ένόμιζε ή άπλοΐκή νέα ότι με τήν έρώτησι αυτή θά τόν άποστόμασε, θά τόν εσάτισζε, θά τόν έκανε νά ντραπή, τέλος ότι θά νικούσε μία νίκη όριστική τέτοια ή τέτοια.

Ο δικός σας μοναμάς ; ρώτησε εκείνος. Σε σάς δεσποινίς προσφώνη τήν καρδιά μου.

Κοκκάλο.

Ένα γέλιο νιχτό της Φωφώς, πού άκούστηκε πίσω εκορύφωσε τήν άγανάκτησι της Ζηνοβίας. Τό αίμα όλο άνέβηκε στό κεφάλι της. Μιά άκατανίκητη έπιθυμία της ήθελε νά δώση ένα γερό μπάστο στό ζεστότατο εκείνο μοιτρού. Δέν τó έκαμε φοβικά : μουρμούρισε μόνο : — Έτσι : έγω λοιπόν θά σού τόν ψήσω τόν μοναμά οσου.

Και γυρίζοντας άπότομα τές πλάτες στόν πρόεδρο της εφορείας, έστησε φιλή κουβένια, με τó Θανασάκι, τόσο προκλητική, τόσο σκανδαλιστική, ώστε ο Προδρόμος άφου άλλαξε όλα τά χρώματα, έτους πρόανος από τó κυκό του σηκώθηκε—σηκώθηκαν και οι άλλοι μαζί του—χαρίζεσαι με χειροπία τές δύο άλλες δασκάλες, με μία ψυχρή ύπόλοισι τή Ζηνοβία και έφυγε σάν κυνηγημένος.

Από τήν ώρα εκείνη ή φτωχή δασκάλα είχε χαμένη τή θέσι της.

Η κυρία Δήμητρα δέν της τó έκρυψε αυτό, όταν έμειναν μόνες.

— Τό ζέξω πώς θά φύγω, είπε με πείσμα ή Ζηνοβία, αλλά πριν φύγω θά τήν κάμω τήν καρδιά τού γαϊούρου σας : μείνατε ήσυχη...

A. ΤΡΥΛΑΝΤΩΝΗΣ

"Eva λαδικό ντόπιο..."

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΛΛΟΥ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΑΠΕΛΛΩΜΕΝΩΝ

Στις Βρυξέλλες, τήν πρωτεύουσα του Βελγίου, ιδρύθη τελευταία ένας σύνδεσμος, ο «Σύλλογος τών Καπελλωμένων», περιλαμβάνων πολλά άρ' τά μέλη της άνωτέρως κοινωνίας και τού όποιου ο τίτλος και ο προορισμός φαίνεται εκ πρώτης όψεως παράξενος. Έν τούτοις εινε πρακτικώτατος.

Στήν Εύρωπη, ως γνωστόν, όσοι παρακολουθούν μία κηδεία κατά τήν μεταφορά τού νεκρού άρ' τήν εκκλησία στό νεκροταφείο, εινε ύποχρεωμένοι—εσοφίποτε—μεγάλη και άν εινε ή άπόσταση νά παρακολουθήσουν τήν ποιητή άσκεπεί.

Τελευταίος όμως ο παρίγωνος Βέλος στρατηγός Ζάξ, ο γνωστός με τó όνομακό θηρος τού 'Υξέδ», πέθανε συντελεία ενός κροσολογημάτος, τού όποιο άρπαξε επειθεή παρηκολούθησε — άσκεπεί φυσικά— τήν κηδεία κίλοιο νεκροστού του. Τήν ήμερα εκείνη έκανε έξαιρετικό κηρύ, ή άπόσταση άρ' τήν εκκλησία ως τó νεκροταφείο ήταν μεγάλη και ο στρατηγός Ζάξ, πού ήταν φαλακρός, έκρολύγησε εύκολα και πέθανε σέ λίγες μέρες.

Και για τó βασίλεια της Άγγλιας λέγεται ότι άρρώσθησε τόσο βαρεια ώστε επί τρέσε βδομάδες τώρα νά παλεύη άπεγνωσμένα με τόν θάνατο, γιατί τήν επέτιε τής Άναχωρησις στις 11 Νοεμβρίου, τού έτίσιου μνημόσπου ύπερ τών πεπόντων στόν πόλεμο, έμεινε κι' αυτός, όπως και όλοι οι έπίσημοι άσκεπεί επί άρκετήν ώρα μπροστά στόν Τάφος τού Άγνωστου Στρατιώτη.

Τά μέλη λοιπόν τού «Συλλόγου τών Καπελλωμένων» τών Βρυξέλλων ζητούν νά καταγγιθί ή άσκοπη αυτή και μάλιστα επίκινδυνή συνήθεια. Και ρωτούν : Γιατί τάχα οι στρατιώτικοι παρακολουθούν τής κηδείες με τó πλήριο στό κεφάλι και, γιατί όταν περνάει νεκρός περιορίζονται άπλώς νά φέρουν τó χέρι στό γεισο τού πλινθίου του ; Μήπως και αυτοί δέν εκδηλώνουν τó σεβασμό προς τούς νεκρούς ;

ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΑ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΛΣΤΟ΄Ι

Στό Μουσείο τού όποιο έγινε στή Μόσχα προς τιμήν τού μεγάλου Ρώσου φιλοσόφου Λέοντος Τολστόϊ, συνεκεντρωναν και από ένα αντίτυπο τών έργων πού έχουν γράφει σέ όλες τής γλώσσες τού κόσμου, σχετικώς με τόν έρημητή της Ρωσσίας-Πολιάνας.

Λοιπόν μέχρι της στιγμής, έχουν συγκεντρωθεί στό Μουσείο από 23.000 έργα σχετικά με τόν Τολστόϊ και 65.000 περιοδικά πού γράφουν για τó συγγραφέα της «Σοβνάτας τού Κρούτσερ» !

